

Armáda ČR:

FOTO: ARMY.CZ

Na konci studené války měla tehdejší ČSLA téměř 200 tisíc vojáků, z nichž většinu tvořili vojáci základní služby.

Na konci studené války měla tehdejší ČSLA téměř 200 tisíc vojáků, z nichž většinu tvořili vojáci základní služby, kteří povinnou vojenskou službu považovali za nutné zlo a za ztracené dva roky života. Tomu pak odpovídal i převážně záporný vztah k celé armádě. Ten byl navíc umocňován odporem k tehdejšímu militarismu – vždyť v té době připadalo sedm vojáků na tisíc obyvatel, armáda byla všudypřítomná, v mnoha městech bylo dokonce několik vojenských útvarů (Plzeň, České Budějovice, Tábor, Písek, Pardubice, Příbram), na zbrojení se vydávaly obrovské sumy, které pak chyběly v civilních sektorech. V prvních letech po změně režimu se velký důraz kladl na odpolitizování armády. Zrušil se celý politický aparát a zároveň s tím i veškeré formy politické činnosti a indoktrinační marxisticko-leninské výchovy. Funkce ministra obrany a všech jeho náměstků se začaly obsazovat výlučně civilními politiky a zároveň s tím se nastavovala pravidla demokratické civilní kontroly armády. Bohužel, ne vždy se podařilo vybrat takové ministry obrany, kteří by této

problematice náležitě rozuměli, a tak se často prosazovala nesystémová rozhodnutí a opatření. Navíc se ministři obrany velice často střídali a s nimi se vždy měnili nejen jejich spolupracovníci, ale bohužel také priority. Nefalším důsledkem se stala nekonceptnost a nedostatek elementární kontinuity.

Po necelých dvou letech přišlo dělení někdejší federální armády a teprve potom se mohlo začít s výstavbou samostatné Armády České republiky (dále jen AČR). Ve druhé polovině 90. let se hlavní pozornost soustředila na hledání nové cesty dalšího vývoje a rozvoje. Velice vítaným vnějším podnětem se stala Studie o rozšiřování NATO z roku 1995. Ta nastínila základní kritéria pro dlouhodobé změny směrem k profesionální armádě atlantického typu. Na základě jejich plnění se ČR stala jednou z prvních tří bývalých zemí Varšavské smlouvy, které byly v roce 1997 přizvány a o dva roky později pak přijaty do NATO.

První významnou událostí po našem vstupu do NATO se stala Operace Spojená síla, první válečná akce NATO mimo jeho smluvně vymezené území. Byla zahájena jen několik dní potom, co

se naše země stala členem Aliance. Naše armáda se na ní nijak nepodílela, ale stát poskytl svůj vzdušný prostor pro přelety bombardérů nad Srbsko, kde byly bombardovány nejen vojenské, ale také civilní cíle. Proto byla tato operace částí naší veřejnosti vnímána jako velice kontroverzní.

Klíčový význam v dlouhodobém procesu westernizace naší armády sehrála účast v zahraničních misích, přičemž se AČR zapojila do celkem 37 misí, což dává průměr téměř dvou misí za jeden kalendářní rok. Jednoznačně nejvýznamnější z nich byla mise mezinárodních bezpečnostních podpůrných sil ISAF v Afghánistánu, která byla zahájena na základě mandátu daného rezolucí Rady bezpečnosti OSN č. 1386/2001. Během ní se v Afghánistánu vystříдалo celkem 10 rotací českých provinčních rekonstrukčních týmů (PRT). Civilní část každého PRT se zaměřovala především na obnovu a rozvoj infrastruktury v provincii Lógar, na podporu orgánů místní správy a samosprávy a na zajišťování konkrétních rozvojových a rekonstrukčních programů zaměřených především na upevňování bezpečnosti, na modernizaci vodního hospodářství

**Jan
EICHLER**

Autor je
zaměstnancem
Ústavu
mezinárodních
vztahů

záruka bezpečnosti

Klíčový význam v dlouhodobém procesu westernizace naší armády sehrála účast v zahraničních misích, přičemž AČR se zapojila do celkem 37 misí, což dává průměr téměř dvou misí za jeden kalendářní rok.

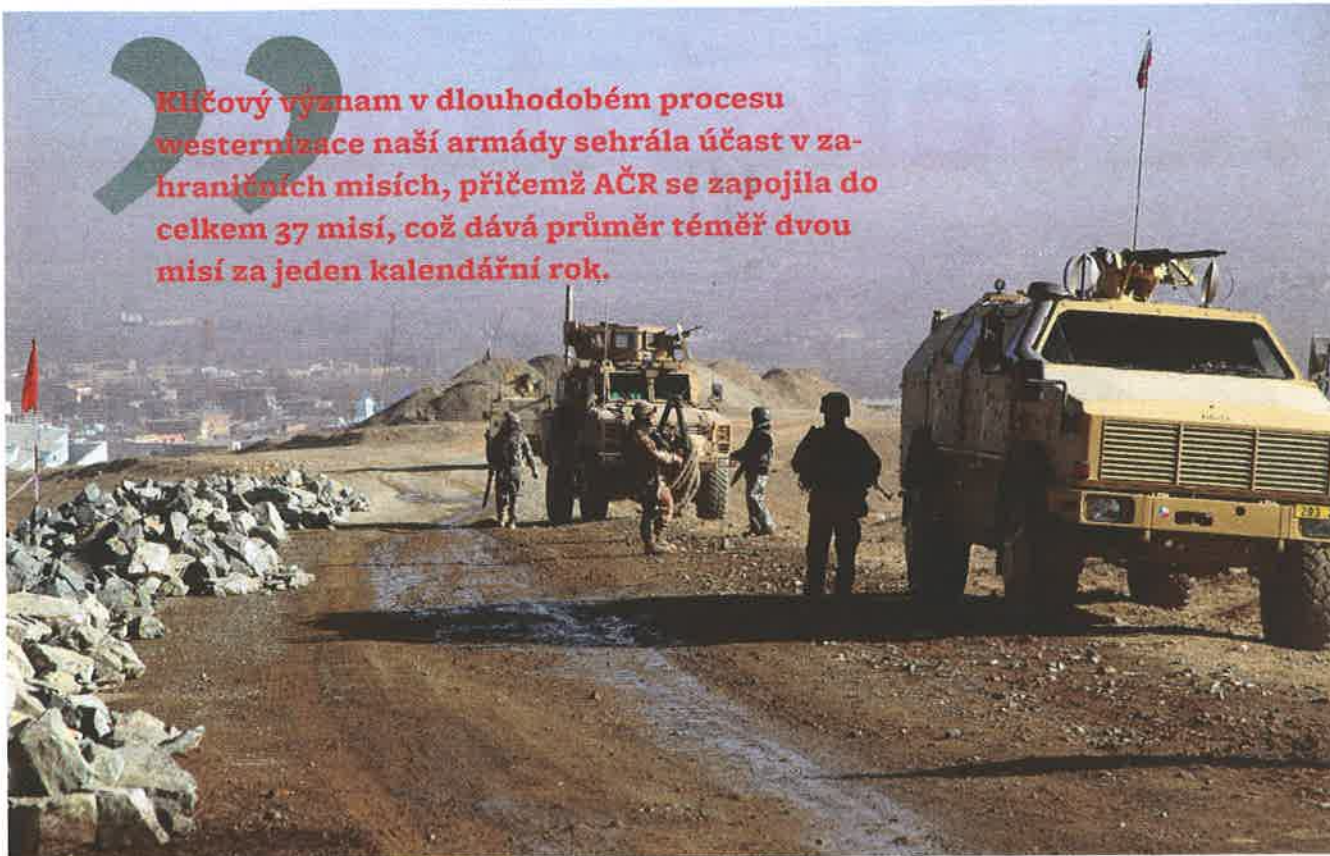

FOTO: ARMY.CZ

a zemědělství a ve velkém rozsahu také na rozvoj školství.

Na zajišťování úkolů PRT v Afghánistánu se během půlročních rotací podíleli vojáci z několika brigád pozemního vojska (zejména pak ze 7. brigády v Hranicích) a s nimi i příslušníci vojenské policie. Zaměřovali se především na zajišťování bezpečnosti civilních expertů, na spolupráci s orgány místní správy, na výcvik afghánských bezpečnostních sil, na uskutečňování projektů rychlého účinku oblasti školství a zdravotnictví. Jejich činnost byla hodnocena vysoce kladně, vynikající práci odváděli zdravotníci z polní nemocnice a chirurgické jednotky a také příslušníci vrtulníkových jednotek. Bohužel, šest českých vojáků bylo během této nebezpečné mise zákeřně zabito při teroristických útocích, přičemž nejotrěsnější byl útok z léta roku 2014, kterému padlo za obět 5 elitních vojáků výsadkového praporu z Chrudimi.

A jaká je dnešní Armáda České republiky? Především je početně velice skromná. Má například všeho všudy jeden jediný tankový prapor, což měl ještě před 25 lety každý motostřelecký pluk, takže v celé tehdejší ČSLA bylo nějakých 50

tankových praporů. Z tohoto úhlu pohledu se tedy přešlo z jedné krajnosti do druhé – zatímco 50 tankových praporů bylo opravdu příliš, pouhý jeden prapor je neobyčejně málo. Tak malý počet nelze odůvodnit ani slovy, že se nebudeme připravovat na minulé války.

Dalším velkým problémem AČR se stala nekoncepčnost. Za posledních 20 let se uskutečnilo několik reforem armády, přičemž žádná z nich nebyla dotažena do konce, a tak bylo představeno několik reforem původně zamýšlených reforem. Bylo schváleno hodně doktrinnálních dokumentů, ať už se jmenovaly Bílá kniha o obraně, Národní obranná strategie, Vojenská strategie, Koncepce výstavby profesionální armády ČR. Dále bylo schváleno i několik usnesení vlády týkajících se výstavby AČR, ale každý z těchto dokumentů byl nakonec přehodnocován, protože došlo k nepředvídaným událostem.

Trvale kritizovaným problémem se stal i nákup zbraňových systémů a výzbroje. Za posledních 20 let se velice vášnivě diskutovalo o předražených či přinejmenším podezřelých a nestandardních nákupech, které se týkaly zejména letounů (nadzvukových i podzvukových), obrně-

ných vozidel (Pandur), systémů spojení a velení, výzbroje i výstroje. Velmi neblahé dopady této skutečnosti potvrdilo v závěru roku 2014 i nejvyšší vedení ministerstva obrany.

Problémy s nákupy vynikají o to více, že AČR je trvale výrazně podfinancována. Dlouhodobě se nedaří naplňovat záměr NATO, aby se na obranu vyčleňovala 2 % HDP; tyto výdaje klesly dokonce pod 1,2 %, a tak se AČR dostala do situace, za které jí, jak nedávno vyhlásil sám náčelník generálního štábu armádní generál Petr Pavel, hrozí, že přestane plnit některé své základní funkce. Ale to už je věc, za kterou nemůže samotná armáda, je to naléhavá výzva a velký úkol pro celou společnost.

Celkově je však možné uzavřít, že díky zkušenostem z mnoha misí je dnešní profesionální AČR velmi dobře připravena, má uznání ze zemí NATO, včetně samotných USA. Díky těmto zkušenostem a díky modernímu výcviku je i přes všechny oprávněně kritizované nedostatky dobře připravena i na to, aby v případě napadení, byl to se dnes zdá být velice málo pravděpodobné, dokázala bránit i území státu, což je jejím hlavním posláním.